

Landskap: *Skåne* Upptecknat av: *Annanda Nilsson*
 Härad: *Barkåkra* Adress: *Veiby, Veibyslätt*
 Socken: *Bjäre* Berättat av:
 Uppteckningsår: *1942* Född år i

*Skåppar. Lissela, - lagade hemkokta kava-
 meller o. band prydda duketter o. kransar,
 katta gille m. m. s. 1-4.
 Kringvandrande kvinnor. s. 5-7.
 Postkåmlningen för i Veiby. s. 8-9.
 Gamla namn. s. 10.*

ACC. N:R M. 8636 : 1.

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Amanda Ökersau

Härad: Bjäre

Adress: Vejby, Vejby ställe

Socken: Barkåkra

Berättat av: Amanda Ökersau

Uppteckningsår: 1942

Född år 1883 i Barkåkra

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Peppars Lissela.

För ett trettio tal år sedan bodde när i byn
en kvinna som kunde konsten att tillaga
nem paketa karameller. Det var intressant att
se på hur hon, av den sjudande sockermassan,
vori hon hållt pepparmyntolja, kunde arbeta med
tills den
den blev smidig och helt vit. När den var färdig
lade hon av röd sockermassa ett par ränder och
så klipptes med en sax, en riktig gammaldags
ullsax, lagom stora bitar. Dessa pepparmynt
karameller, eller som de numera kallas polkagrisar,
voro mycket goda och därför lättsälta.
Även åt andra hemarbete ägnade sig Lissela.
Hon gjorde pyjdnadsbuketter.

f. v. b. R. Q.

Skriv endast på denna sida!

Deu kallades vätt och slätt för blomster. En särskild
sorts kusig mossor, som endast växer under granar,
plottade hon och färgade mörkgrön. Långa blom-
knoppar av papper, vilka doppats i parafin, sattes
så i mossan. Buketten ordnades vackert, med ett
höjt taggat papper runt om. Så var den färdig att
säljas. Sådana prydnader voro för mycket
kända. Buketterna ställdes upp på en bänk i
vassa tillsammans med porcelins krukor.
Seser brukade sjöfolket ha med sig hem
från England.

Lisela kunde även knsten att tillverka grav-
kransar. Riktigt vackra papperkransar, som för
var mycket brukligt här på orten, gjorde hon.
Men även kransar av pappersblommor och blad
doppade i parafin hade hon stor försäljning av.
Hon var mycket arbetsam och hade ej någon
hjälpa till sitt arbete. Skulle här vara ett

f. 1. 1. 1. 1. 1.

3

Städparti så gingo de till Sissela och beställde
några kassar och gäständer att pryda västarna
med. Städriät på västarna brukades ej för vän.
Det bruket var kommit hit först på senare tid.
Jag minns från min barndom att ungdomen
när anordnade s. k. Kattagille. Det var i februari
Pål. Cats. dag. Öven då behövdes rikligt med
konstgjorda blommor och peppershattar.
Kattagillet gick så till att en tumma vängdes
uppför mellan ett par stolpar men ej högre
än att den kunde nås av deltagarna. I tumman
var instoppad en flaska väl inlindad i talm.
Så ställde pojkar upp sig. De voro prydda
i peppershattar med brokiga blommor och öven
smått öven axellu vängde en krus. Därpå började
marschen kring tumman. Alla hade stora störan
i händerna som var sitt kraftiga slag slog de
på tumman, allt under åskådarnas skratt.

f. v. b. K. D.

och skämt. Då till sist när tummen började ge
vika blevo slaget mera försiktiga. Jongen
ville stå så att flaskan flög ut. Den som ändå till
sist vågade slå det slaget kallades för katta kung
och flickan som inbjöd till kvällen dans och
traktering fick detta katta penn. Men det var en
gemmal regel att de tillåta fingo endast användas
just fest kvällen aldrig sedan. Som när ej var
många offentliga nöjeslokaler på den tiden. Fick
ungdomen röja sig med storstugan hos någon
familj som värd för kvällen. Där dansades,
ät och dröks till fram mot morgonen. En sådan
nöjestillställning kom inte i fråga så ofta så
det gällde att vara sig grundligt kanske för
ett halft år framåt. Nu är sedan många år
Lissels borta ur livet och inga katta cyllor
anordnas heller nu i trakten.

f. v. v. d.

Bland andra gamla märkeskonnor i vår by
vill jag nämna en, Marja Ryberg eller
Käringen som hon allmänt kallades.

Hon var en fattarstakt. Hennes syfte var att
höpa upp s. k. skinnodyner. Hon reste till städerna
i Halland och Skåne och till alla stormarknadspärlor
för att sälja dyner. Där stod hon på torgen, svor
och bedyrade att dynerna voro av renaste ull.
Affärerna gingo bra och pengarna tjänade hon.

Hon var så det sade omkring så folk var lite
skugga för henne. Jag hörde om talas att en
gång på åttiotalet, då hon var på besök i Köpen-
hamn gick det illa för henne. Hon försökte stjäla
drottningens kronprinsessans handväska med reskassa
och smycken men blev påtagen och fick som
straff sitta någon tid i Runda torn.

När hon gick ur tiden var närmast ingen som
söjde över det.

ACC. N:R M. 8636:6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Över om en bland landsvägens vandrare kan
jag minnas och berätta. Hon hette Karolina Hall
men kallades för dröfta Linan detta på grund av
att om jemt dröftade = vandrade omkring. Något
fast men ägde hon ej. Men såg henne alltid
med en stickstrumpa i händerna. Hon gick och
stickade, arbetade på så sätt åt bondmorarna.
Sina få ägodelar förvarade hon i en påse den
hon bar på ryggen. Hon var mycket rentlig av
sig, påsen var skinnande vit. Men ändå fick
hon nöja sig med att ligga på balm på
golvet där hon sökte lusor för natten.
Här i mitt hem låg hon ofta fast det var innan
jag var till. Hon hade aldrig varit gift men ändå
skaffat sig två pojkar. När den äldre var
sex-sju år fick hon den andre. Den födde
hon i ett landsvägsdika uppåt Hallands åsen
Pojken fick då vänta hjälps till modern i

ACC. N:R M. 8636:7.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Den närliggande gästgivargården. Där fick han stanna i tre dagar sen måste han ut på sin vandring igen med den nyfödde i famnen och den andre vid sidan. Så fort den älskte blev så pass att han kunde göra någon nytta blev han vaktpåse. När han blev konfirmerad reste han till Amerika. Den yngste sonen hade läskunnat kanske ett arv från fadren. Man viskade om att det var en prästman. Och på något underligt sätt fick han sedan han blev vuxen hjälp med att komma till Lund för att studera. Han var numera ganska långt, meningen var att han skulle bli präst då man fick ett nervöst sammanbröt och det blev slut för all tid med studerna. Vid den underättelsen fick gamle Lina blodstörtning av dag. Sonen fick sedermera då han nått sin plats som kyrkovaktmästare. Så fick han ändå tjäna sin vära kyrka fast i ringare ställning.

Om posthämtningen för i Yjöby.
Först vid sekelskiftet ble det ordnad med
regelbunden postgång. Först fick var och en själva
hämta sin post på järnvägsstationen. Det var mest
byns unga som skötte den sysslan. Vid trätiden
på somm. passerade i flere år ett kurirtåg, som
det då kallades, förbi. Från det kastades postaäcken
ut. Så samlades posthämtarna i den ytterst lilla
väntsalen och när posten var sorterad ropades
namnen upp på adressaterna. Då kivades det
bland ungdomarna om vem som kunde få flest brev
att springa ikring med. Tre öre var den
stående taxan för ett brev. För den summan
sprangs gärna långa vägar. Många brev kom
från sjömen och de fleste av dessa hade sina
brev breve i fickläget tre kilometer från
stationen. Ibland kunde där vankas mer betalt
när något brev kom, som varit mycket efter längtat.

ACC. N:R M. 8636:9.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

På den tiden hötto sig folk i allmänhet endast
med Engelholms Tidning. Den hämtades dock
ej på posten. Den kom ut tre gånger i veckan
och då var det en gumma som gick den
milslånga vägen efter den. Sofia Nilsson var
postgummans namn men hon kallades allmänt
för Smissan. Utom att hämta tidningarna
ättes hon sig även andra bud till stan.
Mycket ofta köpte hon hem brännvin men
hon var ej att lita på då hon ibland tillade
en flaskorna och sen fyllade vatten på. Det
var sorgligt att se då hon vaplande ut på vägen
då hon reds började där blika med tidning & boken
och så, så till sist ordnades det så tidningen
kom till stationen. Smissan blev av en som
väntad till Amerika där fick hon avstå från
all sprit. Hon tröades i där utan kom åter
hit för att strax efter sluta sina dagar.

Om gamla namn.

Ända in till sista årtiondet har ett egenmodigt bruk varit rådande i trakterna runt om.

Om man skullat kalla en person vid namn har man brukat sätta upp en lång rad namn från farfar far tid. Vad säg till exempel om följande, Pål Sona Gudmunds Jönsa Gottfred istället för rätte och slätte Gottfred Jönsson.

Ätt annat exempel, Björs Olof Jönsa Edvinsa Helle, eller Pär Salmons Jön-Pettera Carl.

Sådant var bruket här jemt tills nu på sist tid. Några kvinnonamn som brukades

för skal jag även nämna. Hanna, Boel Ole, Kerstina, Anna uttalas med långt a Troen, Gangel, Lissla, Botilla, m. fl.

Bland mansnamnen var det mest Olof Petter och Jöns Petter någon gång Johan Petter, också Per som nämnen bruk.